

Tanító: Grajzel-Vári Boglárka

Tanítás ideje: novemberi időszak

Műveltségi terület: művészetek

Tantárgy: ének-zene

Osztály: 1.

Az óra témája: Tanult dalok azonosítása. Tapasztalatszerzés az érzékelésről. A hallás, mint érzékelés tudatosítása.

Az adott óra céljai:

A tanuló legyen képes:

- az ismert dalok azonosítására és eléneklésére.
- a megfigyeltek leírására.
- a hallás, mint érzékelés és a fül, mint érzékszerv fogalmának elsajátítására.
- a hangerő, hangmagasság és a hang irányának tartalmi megkülönböztetésére.
- a hangszínek felismerésére és megkülönböztetésére.

Az óra didaktikai feladatai: vegyes típusú óra (tanult dalok alkalmazása és új ismeret: hallás, mint érzékelés)

Tantárgyi kapcsolatok: környezetismeret

Fejlesztés fókusz: megfigyelő, leíró, azonosító és megkülönböztető képesség fejlesztése

Felhasznált források:

Lassúné Ruskó Renáta: Ének-zene 1., Mozaik Kiadó, Szeged, 2013

Fontos megjegyzés: ezt az órát már megelőzte olyan óra, ahol az 5 érzékszervről már tanultak a gyerekek.

Itt, konkrétan csak a hallásról szereznek bővebb ismereteket.

Illetve az órán elhangzó énekek már mind ismert, tanult énekek.

idő	az óra menete	módszer	munkaforma	eszköz
'00	<p>I. A figyelem felkeltése, a tanulás motivációjának biztosítása</p> <p><u>I.1. Légzőgyakorlat</u></p> <p>A gyerekek egyenesen állnak, egyik kezüket a hasukra helyezik, úgy végzik a légzőgyakorlatot.</p> <p>Beszív-kifúj Beszív-benntart-kifúj Beszív-benntart-hosszan kifúj (Ezen variánsok többszöri használata eltérő tempóban.)</p> <p><i>Álljatok egyenesen, húzzátok ki magatokat! A helyes légzést fogjuk gyakorolni. Vigyázzatok, hogy a vállatokon pihenő kismadár el ne repüljön! Szívjátok be az orrotokon a levegőt, majd a szájatokon fújjátok ki! A kezemmel mutatom a tempót, hogyan szívjátok be a levegőt, meddig tartsátok bent, és milyen hosszú legyen a kilégzés. Rajta!</i></p> <p>Ellenőrzés: folyamatos tanítói visszajelzés</p>	utasítás tevékenykedtetés	frontális	
'02	<p><u>I.2. Beéneklés</u></p> <p>A gyerekek még mindig egyenesen állnak. A beéneklő gyakorlat során a tanítót imitálják, illetve saját motívumot is alkothatnak.</p>	utasítás gyakorlás megbeszélés tevékenykedtetés	frontális egyéni	állatos kép kivetítve

A *l-s-m-r-d* hangok variációival hangoznak el az alábbi állathangok a tanító énekével, melyet a gyerekek ismételnék:
 mi-a-ú, vau-vau-vau, cin-cin-cin, be-e-e-, csip-csip-csip, brumm-brumm-brumm, kot-kot-kot, háp-háp-háp

Majd a „*Ki vagy te?*” (énekelt) kérdésre állathangot utánozó dallammal egyénileg válaszolhat pár bátor tanuló, melyet ők találnak ki.
 (improvizáció)

Ellenőrzés: folyamatos tanítói visszajelzés

Mi volt a közös az általam énekelt dallamokban?
 t: mind állathang volt

Igen. Üljetek le!
Most figyeljétek meg az alábbi képet!

(<https://www.istockphoto.com/hu/illusztr%C3%A1ci%C3%B3k/animal-ears>)

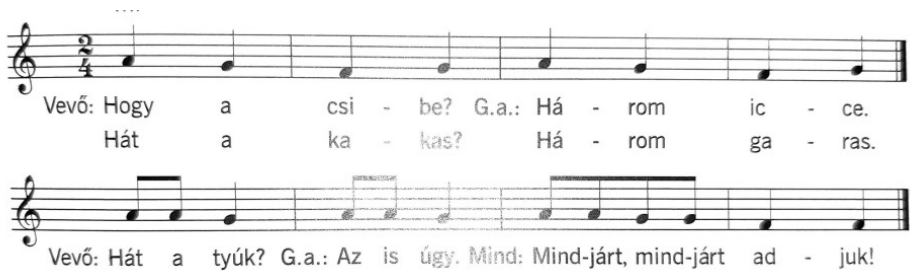
Mi a közös bennük? Egy konkrét tulajdonságukra gondoltam, melyet egy találós kérdéssel segítek megfejteni:

„Girbe-gurba tekervényes, a zajokra nagyon kényes,
 Jobbról, balról hírt hoz neked, megkönnyíti életedet.”

(<http://webovoda.blogspot.com/2011/02/talalos-kerdesek-ember-testreszek.html>)

	<p><i>Nos, mi a közös ezekben az állatokban?</i> t: mindegyiknek van füle</p> <p><i>Nektek melyik érezkszervetekre volt szükségetek ahhoz, hogy megfigyeljétek mit kell visszaénekelnetek a beénekléskor?</i> t: a fülünkre</p> <p><i>Miért? Mit csináltok a fületekkel?</i> t: hallunk Itt bevezethető a hallás piktogram, ami illeszkedik az érzékszervek piktogramhoz.</p>			
'06	<p>II. A tanuló informálása a célról</p> <p><u>II.1. Célkitűzés</u> <i>A mai órán a fülünket nagyon sokat fogjuk használni, és megfigyeljük, mi mindenre képes. Ehhez az állatok is segítségül lesznek nekünk, hiszen csupa állatos énekkel fogunk ma játszani.</i></p>	közlés	frontális	
'07	<p>III. Az előzetes ismeretek felidézése, ellenőrzése, gyakorlása, alkalmazása</p> <p><u>III. 1. A zenei emlékezet fejlesztése dalazonosítással: Ha én cica volnék</u></p> <p>Az éneket furulyán szólaltatom meg. Azonosítás után hangerőjátékot játszunk vele.</p> <p>Ha én ci-ca volnék, száz e-geret fognék, de én ci-ca nem vagyok, e-geret sem foghatok.</p> <p><small>http://dalok.theisz.hu/?page=song&id=HaEnCicaVolnek</small></p> <p><i>Az első énekünket furulyázom nektek, találjátok ki, melyik énekre gondoltam!</i> t: Ha én cica volnék <i>Énekeljüek el! Húzzátok ki magatokat!</i></p>	közlés tevékenyked- tetés	frontális egyéni	furulya

	<p><i>Most játszani fogunk az énekkel egy hangvillás játékot. Egy bátor jelentkező kimegy a teremből, addig én eldugom a teremben a hangvillát. Amikor bejön a kitaláló, akkor az alapján fogja megtalálni a hangvillát, hogy ti milyen hangosan vagy halkan énekeltek. Ha távol van, akkor egészen halkan kell énekelni, ha pedig közeledik, akkor egyre hangosabban.</i></p> <p>Néhány tanulóval eljátsszuk a játékot. Utána levonjuk a következtetéseket.</p> <p><i>Vajon miért találta meg minden játékos a hangvillát?</i> t: mert úgy énekeltek, hogy megtalálja</p> <p><i>Hogyan énekeltek?</i> t: hangosan vagy halkan</p> <p><i>Tudja valaki, hogy nevezzük ezt egy szóval? Például a tévén is tudjuk állítani, hogy hangos vagy halk legyen.</i> t: hangerő</p> <p><i>Így van, a hangoknak, amiket a fülünkkel hallunk, van ereje. Az a hangerő.</i></p>			
'13	<p>III. 2. A zenei emlékezet fejlesztése dalazonosítással: <u>Benn a bárány, kinn a farkas</u></p> <p>Az éneket dúdolással szólaltatom meg. Azonosítás után hangerőjátékot játszunk vele.</p> <p>(https://pompasnapok.blog.hu/2019/10/23/nepmese_es_nepi_jatek_otvozes_5_mozgasos_jatek)</p> <p><i>A következő énekünket dúdolni fogom nektek. Találjátok ki, melyik énekre gondoltam!</i> t: Benn a bárány, kinn a farkas <i>Énekeljék el! Húzzátok ki magatokat!</i></p>	közlés tevékenyked- tetés játék szemléltetés megbeszélés	frontális egyéni	hangerőszabályzó

	<p><i>Most bemutatok nektek egy különleges tárgyat, amit úgy hívnak, hogy hangerőszabályzó. Mit gondoltok, mire jó ez?</i> t: hogy mutassuk vele a hangerőt <i>Miért van rajta piros és kék szín?</i> t: mert a piros a hangos és a kék a halk hangerőt mutatja <i>És vajon miért a hangos a piros?</i> t: mert a hangos zaj káros a hallásunknak <i>Tudtok mondani olyan hangot, ami számotokra már nagyon zavaró, káros?</i> t: ...</p> <p>Először tanítói irányítással eléneklük az éneket, a tanító mozgatja a hangerőszabályzót. Majd 2-3 önként jelentkező is kipróbálhatja az osztályt irányítani az éneklésben.</p> <p><i>Most pedig gyertek ide előre és alkossunk egy kört! Játsszuk el a körjátékot!</i> <i>Ki lesz a bárány? Ki lesz a farkas?</i></p> <p>Játék közben is lehet játszani a hangerővel. A gyerekek visszaülnek a helyükre.</p>			
'20	<p><u>III. 3. A zenei emlékezet fejlesztése dalazonosítással: Hogy a csibe?</u></p> <p>Az éneket tapsolt ritmusa alapján kell felismerni úgy, hogy 1-1 hangot beledúdolok. Azonosítás után, a hang irányával foglalkozunk.</p> <p>(Lassúné Ruskó Renáta: Ének-zene 1., Mozaik Kiadó, Szeged, 2013)</p>	közlés tevékenyked- tetés játék megbeszélés	frontális egyéni	

Az éneket egy tanuló dúdolásával szólaltatom meg.
Azonosítás után a hang magasságát vizsgáljuk meg.

szó népdal

É - li - ás, Tó - bi - ás, Egy tál dö - dö - le, Kert-be men - tek a tyú - kok,
Et - tél be - lő - le? Mind le-et - ték a ma - got.

(<https://gorongyosut.files.wordpress.com/2016/01/c3a9lic3a1s-tc3b3bic3a1s.jpg>)

Most kérek szépen egy bátor jelentkezőt, aki kijön hozzám és egy éneket súgok a fülébe, utána pedig ő eldúdolja a többieknek!

Aki tudja melyik éneket dúdolja, az jelentkezzen!

t: Éliás, Tóbiás

Énekeljük el együtt, gyertek ki, álljunk körbe!

Mozogni fogunk hozzá! Ahogy mutatom! Utánozzatok!

szó – magastartás,

mi – egyenes állás

dó – guggolás

Az éneket többször is elénekeljük ezzel a mozgással.

Először egészen lassú tempóban, majd mindig egyre gyorsabban.

Utána megbeszéljük a következtetéseket.

Szerintetek miért mozogtunk így?

(Kiemelem újra a 3 mozdulatot a 3 különböző hangmagasságra.)

t: ...

*Így mutattuk, hogy milyen magasan vagy mélyen van egy hang. Ezt úgy nevezzük, hogy **hangmagasság**.*

A gyerekek visszaülnek a helyükre.

tevékenykedés
játék
bemutató
megbeszélés

egyéni

'33	<p>III. 5. Ritmikai ismeretek alkalmazása: <u>Ritmusvisszhang</u></p> <p><i>A következő játékban ritmusvisszhangot fogunk játszani. Ki emlékszik, hogy milyen mozdulatokkal szoktunk hangot adni?</i> t: taps, csettintés, dobbantás, comb ütés</p> <p><i>Két talpatok a talajon, és üljeteK úgy, hogy a combotokat is tudjátok ütni! Kezdődik a játék!</i></p> <p>1. Szemben állok velük, és úgy imitálnak. Tá és ti-ti ritmusokból hallanak 4-es ütemnyit, azt kell ismételni, pontosan ugyanúgy, ahogy látták és hallották.</p> <p>2. Behunyják a szemüket, és úgy imitálnak. Tá és ti-ti ritmusokból hallanak 4-es ütemnyit, azt kell ismételni, pontosan ugyanúgy, ahogy hallották.</p> <p><i>Honnan tudtátok csukott szemmel is, hogy milyen mozdulatot kell utánozni?</i> t: mert hallottuk a fülünkkel</p> <p>3. Csukott szemmel imitálnak, és forognak a hang irányába. <i>Most ismét csukott szemmel kell utánoznotok, de közben én helyet fogok változtatni. Mindig forduljatok a hang irányába és úgy utánozzatok!</i></p> <p>Ellenőrzés: folyamatos tanítói körbejárás</p>	utasítás tevékenyked- tetés	frontális egyéni	
'37	<p>IV. Rendszerezés, rögzítés</p> <p><i>Melyik érzékszervünkkel foglalkoztunk ma sokat? (fül) Mit csinálunk vele? (hallunk) Mi az a 3 dolog, amit érzékelünk vele? (hangmagasság, hangerő, hang iránya) Rávezető kérdésekkel lehet még segíteni, hogy a 3 kifejezés bizonyosan elhangozzon.</i></p>	közlés megbeszélés	frontális	

'38	<p>V. A zenei megfigyelőképesség fejlesztése zenehallgatással</p> <p>V. 1. Vivaldi: Négy évszak – tavasz tétele</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=V4owCW49RbE</p> <p>Először is, csukjátok be a szemeteket és ahogy megszólal a hang, mutassatok a hang irányába!</p> <p>Zenehallgatás lépései:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hallgassátok meg Vivaldi: Négy évszakának a tavasz tételét! 2. A következő meghallgatásnál figyeljétek meg, hogy vannak-e benne jelentős hangerő vagy hangmagasság változások! <p>t: hangerő változik</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. A következő meghallgatásnál pedig találjatok ki valami egyéni mozdulatsort, hogyan mutatnátok meg a hangerő változását a zeneműben! 	utasítás tevékenykedtetés	frontális egyéni	zenelejátszó
'43	<p>VI. Házi feladat</p> <p><i>Készítsetek egy hangerőszabályzót papírból! Lehet vele otthon is játszani!</i></p>	utasítás	frontális	
'44	<p>VII. Óra végi értékelés</p> <p>Órai aktivitás, éneklés minősége, fegyelem alapján.</p>	közlés értékelés	frontális	